

DECIZIE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

Examinând recursul declarat de către ÎS "Calea Ferată din Moldova",
în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de
Vladimir Dolgopolov împotriva întreprinderii de stat "Calea Ferată din Moldova"
cu privire la apărarea drepturilor asupra brevetului de invenție, încasarea
prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admisă parțial cererea cu privire la asigurarea acțiunii înaintată de Vladimir
Dolgopolov și aplicat sechestru asupra sumelor de bani din conturile bancare,
bunurilor mobile și imobile ale întreprinderii de stat "Calea Ferată din Moldova",
în limita valorii pretenției cu privire la încasarea despăgubirii în mărime de
7016494 lei,

c o n s t a t ă:

La 24 aprilie 2015, Vladimir Dolgopolov a depus cerere de chemare în
judecată împotriva ÎS "Calea Ferată din Moldova" cu privire la obligarea achitării
despăgubirii, în baza prevederilor Regulamentului cu privire la evaluarea
obiectelor de proprietate intelectuală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.783 din
2003, care rezultă din faptul utilizării brevetului de invenție nr.3969 "Procedeu de
confecționare a acului macazului de cale ferată" și a produselor obținute prin el în
cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010-24
aprilie 2015; obligarea achitării despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, care
decurge din faptul utilizării brevetului de invenție nr.3969 "Procedeu de
confecționare a acului macazului de cale ferată" și a produselor obținute prin el în
cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010 și
până la 24 aprilie 2015 în sumă de 150000 de lei și obligarea achitării cheltuielile
de judecată.

La 12 aprilie 2018, Vladimir Dolgopolov a depus cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată, solicitând apărarea drepturilor asupra brevetului de invenție nr. 3969 ”Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” și a produselor obținute prin el în cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010- 24 aprilie 2015; obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova” să-i achite despăgubirea prejudiciului în sumă de 7016494 de lei și a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, care decurge din faptul utilizării brevetului de invenție nr.3969 ”Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” și a produselor obținute prin el în cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010 și până la 24 aprilie 2015 în sumă de 150000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată, reclamantul Vladimir Dolgopolov și reprezentantul acestuia, avocatul Iulian E. Iorga, au înaintat o cerere cu privire la asigurarea acțiunii, solicitând aplicarea sechestrului asupra mijloacelor financiare, conturilor bancare, bunurilor mobile și imobile deținute de întreprinderea de Stat ”Calea Ferată din Moldova”, IDNO 1002600001257, în limita sumei despăgubirii prejudiciului în cuantum de 7 016 494 de lei, care decurge din faptul utilizării brevetului de invenție Nr. 3969 ”Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” cât și în limita sumei de 150 000 lei, solicitată spre încasare cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea cererii cu privire la asigurarea acțiunii, au invocat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” tergiversează examinarea cauzei prin depunerea cererilor cu același conținut, care în final sunt respinse de către instanța de judecată, fapt care ar putea determina imposibilitatea executării eventualei hotărâri judecătorești.

Subsecvent, a menționat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” are o situație financiară precară, astfel fiind întrunită premisa imposibilității executării eventualei hotărâri, în condițiile neaplicării măsurilor de asigurare a acțiunii, astfel încât sumele revendicate de reclamant să nu mai fie obținute niciodată.

Prin încheierea din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă parțial cererea cu privire la asigurarea acțiunii înaintată de Vladimir Dolgopolov și aplicat sechestrul asupra sumelor de bani din conturile bancare, bunurilor mobile și imobile ale întreprinderii de stat ”Calea Ferată din Moldova”, în limita valorii pretenției cu privire la încasarea despăgubirii în mărime de 7016494 lei. În rest, în partea aplicării sechestrului în limita sumei de 150 000 lei, cererea a fost respinsă.

La 14 martie 2019, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva încheierii din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia.

În motivarea recursului declarat a indicat că, la cererea de aplicare a măsurilor de asigurare nu au fost anexate careva probe ce ar confirma situația financiară precară a întreprinderii de stat.

Mai mult, o oarecare tergiversare a examinării cauzei din partea ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu este, or exercitarea drepturilor procedurale nu constituie o

tergiversare. Totodată, urmează a fi reținut că procesul în cauză a fost suspendat aproximativ 2 ani din cauza reclamantului Vladimir Dolgopolov.

La fel, la materialele cauzei lipsesc probe ce ar confirma faptul eventualei neexecutări a hotărârii judecătorești de către întreprinderea de stat.

Suplimentar la cele invocate a evidențiat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” este o întreprindere de stat care î-și desfășoară activitatea în baza proprietății de stat transmisă în gestiune, urmărirea bunurilor proprietate publică fiind imposibilă.

Totodată, în cazul aplicării măsurilor de asigurare se periclitează activitatea economică a întreprinderii, creându-se pericol de neachitare a salariului celor aproximativ 8000 de angajați ai întreprinderii.

La 15 aprilie 2019, Vladimir Dolgopolov reprezentat de avocatul Iulian E. Iorga a depus o referință la recursul declarat de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, solicitând respingerea acestuia.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 04 martie 2019, iar recursul a fost declarat la 14 martie 2019, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” urmează a fi admis, din următoarele motive.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

În conformitate cu art. 427 lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare

problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu prevederile art. 174 alin. (1) al Codului de procedură civilă, la cererea participanților la proces, judecătorul sau instanța poate lua măsuri de asigurare a acțiunii. Asigurarea se admite în orice fază a procesului până la etapa în care hotărârea judecătorească devine definitivă, în cazul în care neaplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești.

Potrivit art. 176 alin. (1) al Codului de procedură civilă, aplicarea sechestrului pe bunurile organizației sau ale persoanei fizice cu statut de întreprinzător, în cazul asigurării acțiunii, se efectuează în următoarea ordine:

a) în primul rând, pe bunurile care nu participă nemijlocit în producție: valori mobiliare, mijloace bănești (în monedă națională și în valută străină, inclusiv în numerar), autoturisme, obiecte de design din oficii și alte bunuri;

b) în al doilea rând, pe produsele finite (mărfuri), precum și pe alte bunuri materiale care nu participă nemijlocit în procesul de producție și care nu sînt destinate utilizării nemijlocite în producție;

c) în al treilea rând, pe bunurile imobiliare, precum și pe materia primă, materiale, mașini, unelte, utilaje, instalații, echipamente și alte mijloace fixe, destinate utilizării nemijlocite în producție;

d) în al patrulea rând, pe bunurile predate unor alte persoane.

Colegiul reține, că la examinarea cererii de aplicare a măsurilor de asigurare sau neaplicarea acestora, urmează a fi verificată: raționalitatea și temeinicia cerințelor solicitantului despre aplicarea măsurilor de asigurare; probabilitatea cauzării unui prejudiciu solicitantului în cazul neaplicării măsurilor asiguratorii; asigurarea unui echilibru între interesele părților interesate.

Ținând cont de faptul că temeiurile asigurării acțiunii nu sunt enumerate expres în art. 174 al Codului de procedură civilă, urmează ca judecătorul să stabilească necesitatea aplicării măsurilor de asigurare. Această necesitate poate rezulta din pericolul de dispariție, degradare, înstrăinare, risipire a bunului sau proastă administrare. Prin urmare, examinând cererea de asigurare a acțiunii, instanța urmează, în fiecare caz concret, să verifice obiectul și temeiul acțiunii principale, să determine natura litigiului, să verifice argumentele reclamantului referitoare la acțiunile cu rea-credință ale pârâtei, starea financiară și alte chestiuni, care ar putea pune obstacole în privința executării viitoarei hotărâri judiciare.

La rândul său, CtEDO, în practica sa constantă a învederat că statului îi revine obligația de a se echipa cu un arsenal de instrumente juridice apte și suficiente pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor pozitive care i se incumbă (cauza *Ruianu vs România*, hotărârea din 17 iunie 2003), fiind în calitate de posesor al forței publice, Statul trebuie să acționeze cu diligență pentru a asista creditorul în executarea unei hotărâri judecătorești.

Totuși, instanța de recurs învederează că pe lângă motivele și circumstanțele

pentru care se solicită asigurarea acțiunii, instanța de judecată urmează să verifice patrimoniul asupra căruia se aplică sechestrul.

Reieșind din scopul asigurării acțiunii, întru evitarea unor atingeri ale buneii funcționări a activității persoanei, art. 176 al Codului de procedură civilă citat supra, prevede modalitatea aplicării sechestrului pe bunuri.

Colegiul judiciar atestă că la caz, instanța de judecată la aplicarea măsurilor de asigurare a ajuns la o concluzie prematură și practic nu a examinat fondul cererii.

Nici din cererea de asigurare a acțiunii nici din încheierea recurată nu urmează și nici nu au fost anexate probe ce ar confirma cu certitudine ce patrimoniu (bunuri mobile și imobile) aparține cu drept de proprietate pârâtei, pentru a aprecia cuantumul valorii bunurilor și a pune sechestrul pe ele sau a interzice organelor cadastrale și de înmatriculare a transportului de a pune interdicția la efectuarea operațiunilor cu imobilul și unitățile de transport, care aparțin pârâtei cu drept de proprietate.

Nu poate fi reținută solicitarea privind aplicarea sechestrului pe bunurile pârâtei, fără individualizarea lor, în măsura în care aceasta nu a fost justificată prin faptul că reclamantul a depus toată diligența, însă nu a reușit să afle informația necesară, or din materialele cauzei nu urmează nici o probă în acest sens.

În atare circumstanțe, modalitatea în care a fost admisă cererea cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare, cuantumul impunător al acțiunii, precum și faptul că întreprinderea pârâtă are aproximativ 8000 de angajați, măsurile aplicate în mod cert pot periclita activitatea ÎS „Calea Ferată din Moldova”, or din dispozitivul încheierii nu este clar care conturi, bunuri imobile și/sau mobile urmează a fi sechestrate.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza Helle vs Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997).

Cu alte cuvinte, o motivare excesiv de succintă sau necorespunzătoare în raport cu complexitatea cauzei echivalează, practic, cu inexistența motivării.

Luând în considerație cele indicate mai sus, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admisă, casată încheierea recurată, cu remiterea problemei la rejudecare în același complet, reținând că, erorile analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze problema asigurării acțiunii în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, să țină cont de constatările expuse supra, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, *spre*

exemplu impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Se casează încheierea din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Dolgopolov împotriva întreprinderii de stat ”Calea Ferată din Moldova” cu privire la apărarea drepturilor asupra brevetului de invenție, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată și se remite problema spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova